

Asia: FI.PLM.2017-4279

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

Yleiset kommentit lakiluonnoksesta

VASEMMISTOLIITON EDUSKUNTARYHMÄN LAUSUNTO

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: FI.PLM.2017-4279

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi Puolustusvoimien henkilötietolaki, johon keskitettäisiin Puolustusvoimien suorittamaa henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset. Puolustusvoimia koskeva tietosuojalainsäädäntö vastaisi muutoksen myötä rakenteeltaan ratkaisua, joka on muiden vastaavien viran-omaisten osalta tehty jo aiemmin.

Uutta henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia sovellettaisiin ehdotuksen mukaan sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 2 kohdan a alakohdassa sekä 3 ja 4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Käytännössä lain soveltamisala kattaisi näin Puolustusvoimien ydintehtävät ja vastaisi samalla pitkälti niitä Puolustusvoimien toimintoja, joista on voimassa olevaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa erityissääntelyä.

Ehdotusluonnoksen mukaan esityksen ensisijaisena tavoitteena on varmistaa, että henkilötietojen suojasta Puolustusvoimissa säädetään tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksen jälkeenkin perustuslain 10 §:n edellyttämällä tavalla.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että Puolustusvoimia koskeva erityislaki henkilötietojen käsittelystä on sinänsä perusteltu ja tarpeen, jotta henkilötietojen käsittelylle Puolustusvoimissa luodaan perustuslain mukainen lainsäädäntö.

Esitys liittyy sekä tiedustelulainsäädäntöuudistukseen Puolustusvoimissa että Suomen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen. Avoinna on edelleen se, missä muodossa hallituksen esitys sotilastiedustelulaiksi tuodaan eduskuntaan. Lisäksi tässä ehdotettu lakikokonaisuus on varsin monimutkainen ja osin vaikeasti hahmottuva. Tätä osoittaa muun muassa henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa ehdotetuksi annettavan lain 2 §:n säännös lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön.

Ehdotetun henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain rinnalla sovellettaisiin tietosuoja-lainsäädännön yleisenä osana ehdotettua henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (HE YY/2018). Näiden lakien muodostaman kokonaisuuden soveltamisalalla ei sovellettaisi lainkaan EU:n tietosuoja-asetusta eikä ehdotettua yleistä tietosuojalakia (ehdotuksen s.2). Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan

”Jollei tässä laissa toisin säädetä, edellä 1 §:ssä tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (XXX/2018) sen 7 lukua lukuun ottamatta. Tässä laissa tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta EU/2016/679, eikä yleistä tietosuojalakia (XXX/2018).

Henkilötietojen salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Turvallisuusselvityksiin liittyvästä henkilötietojen käsittelystä säädetään turvallisuusselvityslaisissa (726/2014).”

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ottaa hallituksen esityksen yksityiskohtaiseen sisältöön kantaa eduskunnassa käydyin asiantuntijakuulemisen jälkeen.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että ehdotuskokonaisuuden vaikeaselkoisuudesta seuraa muun muassa se, että ehdotuksen vaikutuksia yksilöiden oikeussuojaan on sangen vaikea arvioida ja sitä, miten uutta lakia sovelletaan tulevan sotilastiedustelulain kanssa, jonka lopullisesta sisällöstä meillä ei ole tietoa.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä ehdotus vaatii perustuslakivaliokunnan seikkaperäisen arvion henkilötietojen käsittelystä erityisesti kokonaan uusien, sotilastiedustelua koskevien

säännösten osalta sotilastiedustelulakiesityksen käsittelyn yhteydessä ja eri lakien rinnakkaisen soveltamisen vaikutuksista ihmisten perusoikeussuojaan.

Lisäksi Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että vaikka EU:n uutta tietosuoja-asetusta ei sellaisenaan tarvitse soveltaa henkilötietojen käsittelyyn Puolustusvoimissa, poikkeamat asetuksen säännöksiin tulisi perustella ehdotettua tarkemmin.

1 luku: Yleiset säännökset

Kommentit lain soveltamisalasta ja suhteesta muuhun lainsäädäntöön

-

2 luku: Puolustusvoimien henkilörekisterit

8 ja 9 §: Aluevalvontaviranomaisia pyydetään esittämään näkemyksensä siitä, onko aluevalvonnan lupa- ja valvonta-asiain rekisteriä koskevan sääntelyn siirtäminen aluevalvontalaista tähän lakiin perusteltua.

-

Kommentit 13 §:n 2 momentista ja 15 §:n 2 momentista: Säännöksissä sallittaisiin henkilötietojen käsittely kuuden kuukauden ajan sen selvittämiseksi, ovatko käsiteltävät tiedot merkityksellisiä rekisterin käyttötarkoituksen kannalta.

-

Muut kommentit sotilastiedustelurekisterin ja turvallisuustietorekisterin tietosisällön sääntelystä

-

Muut kommentit 2 luvusta

-

3 luku: Henkilötietojen käsittely

Kommentit 17 §:stä: Henkilötietojen käsittely muuhun kuin niiden alkuperäiseen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen

-

Kommentit 18 §:stä: Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely

-

Muut kommentit 3 luvusta

-

4 luku: Henkilötietojen luovuttaminen ja tiedonsaantioikeudet

Yleiset kommentit henkilötietojen luovuttamista ja tiedonsaantia koskevan sääntelyn rakenteesta

-

Kommentit 26 ja 27 §:stä: Henkilötietojen luovuttaminen toiselle valtiolle tai kansainväliselle järjestölle

-

Muut kommentit 4 luvusta

-

5 luku: Henkilötietojen poistaminen Puolustusvoimien henkilörekistereistä

Kommentit 5 luvusta

-

Liitelait

Kommentit puolustusvoimista annetun lain tiedonsaantia koskevasta 17 §:stä

-

Muut kommentit liitelaista

-

Hallituksen esityksen perustelut

Kommentit yleisperusteluihin

-

Kommentit yksityiskohtaisiin perusteluihin

-

Kelhä Minna
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä